

Observatoriul este de două ori în săptămână, marcură și sâmbătă.

Prețurile

pentru Sibiu pe 1 an întreg 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai mult pe an; — trimisii cu poșta în laintrul monarhiei pe 1 an întreg 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — În străinătate pe 1 an 10 fl. s'eu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. s'eu 11 franci; — numeri singuratici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIUL

Diariu politic, national-economic și literar.

Orice inserate, se plătesc pe sorie s'eu linia, cu litere merunte garmondu, la primă publicare câte 7 cr., la adouă și a trei câte 6 cr. v. a. și presto aceea 30 cr. de timbru la tesaurul public. Prenumeratiunile se pot face în modul cel mai ușor prin assemnatiunile poștei statului, adresate de a dreptul la Redacțiunea Diariului Observatoriului în Sibiu.

Nr. 90.

Sibiu, 8/20 Novembre 1878.

Anul I.

Memoriu asupra stării Romanilor transdanubiani.

(Urmare.)

Pe langa acestea vedindu, ca pe Bulgari 'i patronesa poterniculu imperiu alu Rusiei și face în favorea causei lor sacrificie enorme, espunendu-se chiar' la unu resbelu crancenu și asia de costatoru, era statulu și guvernulu grecescu se constituie de oficiu în fati'a Europei patronulu și sprijinitorulu causei grecilor supusi ai Sultanului; și ca numai pentru noi Romanii nici o putere, nici unu guvern n'a radicațu vocea pentru apararea drepturilor noastre, nici chiar' Franci'a, nici Itali'a, cari subtu punctulu de vedere ethnologicu sunt vis-à-vis de noi Romanii, ceea-ce Rusi'a este pentru Bulgari, deca nu și mai multu; pentru-ca multu mai bine unu Romanu întielege limb'a italiana de cătu Bulgarulu Macedoniei întielege limb'a russesca, n'au luatu în manile loru drépt'a causa a Romanilor, cu tôte ca Romanii cá unu poporu de ginta latina au acelasu dreptu asupra simpathiei și sprijinului Natiunilor și Statelor neolatine, ce aru putea avea Bulgarii asupra simpathiei și sprijinului Muscalilor și Slavilor: vedindu-ne — dicu — în acésta situațiune, și temendu-ne cá nu cumva în locu de a se ameliorá posițiunea și viitoriulu nostru cu nou'a stare de lucruri, ce este în ajunu a se regulá, din contra s'aru compromite și ar deveni nesupportabila, deca elementulu Romanu va fi condamnatu a se asimilá cu Bulgarii s'eu cu Grecii, și asia se devina victima pe altariulu Slavismului s'eu Elenismului, și atunci se regretamu starea actuala de lucruri și sistemulu gubernamentale alu Turciei, sub care ni s'a respectatu celu pucinu limb'a materna și esistenti'a nóstra nationala: Avendu dicemu în vedere acésta eventualitate desastroasa și inpinsi de sentimentulu de conservare, avemu onóre a recurge la sentimentulu de justitia a Excelentielor-Vóstre și la prevedietóra întieptiune și judecata a Loru, spre a invoca în numele dreptatii, și alu intereselor generali ale Europei sollicitudinea și sprijinulu Marilor Poteri, cá în viitoriulu Congresu, ce se va aduná, spre a regulá și a organizá administrarea provinciilor Turciei din Europ'a, se se tiena s'ema și de noi Romanii și se se ié tôte precauțiunile, cá în constituirea provinciilor dise Bulgare și Grecesci, se fia aparate tôte drepturile noastre, și mai cu s'ema limb'a și individualitatea

nóstra nationala de poporu distinctu se fia puse la adapostu de ori-ce vatemare s'eu inriure, care directu s'eu indirectu ar tînti și ar potea aduce mai curendu s'eu mai tardiu elementulu Romanu la o contopire s'eu absorbire de elementulu Bulgaru s'eu Grecu, ceea-ce nu s'aru potea face fara turburari și ciocniri prelungite între asupritori asupriti și nedreptatiti; cá-ci este invederatu, ca deca Romanii au tienutu asia de multu la limb'a loru materna și la nationalitatea loru de origine latina, în cătu se faca a le respectá atátia secolu de barbaria și de fanatismu, este peste potintia a se lasa ei de buna voia la dispozițiunea Bulgarilor și Grecilor, cá tocmai acum în secolulu alu XIX-lea, disulu secolu alu nationalitatiloru, se-si védia limb'a loru materna și individualitatea loru nationala atentate în diferite moduri și se nu se opuna cu tôte fortiele loru morale și materiale la tendentiele și manoperile Bulgarilor și Grecilor, spre a-i desnacionalisá și asia se-i faca se dispara de pre pamentu cá poporu și cá Natiune.

Si fiindu-ca interesulu generale alu Europei cere, și Marile Poteri 'si dau tôte silintiele, cá se regulese orientulu asia, în cătu se se asigure pentru viitoriulu o pace durabila, și se nu mai fia orientulu unu focariu de turburari și de nelinisce generala, se întielege ca un'a cá acésta nu s'ar potea obtiené, de cătu prin satisfacerea necesitatiloru și a legitimelor aspiratiuni ale diferitelor popóra ale Orientulu intr'unu modu nepartinitoriu și logicu, dandu fia caruia ceea-ce este alu lui, intocmai precum unu parinte, la regularea successiunii s'ele, tiene contu de toti mostenitorii sei legitimi, cá-ci numai cu modulu acesta ar potea se evite desordinea și desbinarea, ce se va ivi între succesorii sei în privinti'a mostenirii.

Este dara nu numai dreptu, ci și logicu, cá Romanii din peninsul'a Balcanica se nu fia nesocotiti în proiectarile și combinarile Areopagului europénu, din care va esi noulu edificiu politico-administrativu alu Turciei; pentru-ca în casu de a nu se bucurá și Romanii de același drepturi și avantagie cá și Grecii și Bulgarii, armoni'a în nou'a stare de lucruri va fi totu-deauna nestatornica, antagonismulu și turburările voru deveni o bóla cronica și periodica; cá-ci Romanii nedreptatiti și nemultumiti de nou'a constituire a provinciilor dise bulgare și grecesci, în cari ei nu 'si voru avé individualitatea loru, nu cá persóne, ci cá poporu și natiune,

voru regretá vechiulu regimu, care le garantá acestu dreptu, voru avea recursu la ori-ce midioculu li s'aru parea de natura a satisface legitimele loru dorintie și interese, și asia atunci în locu de o pace durabila, va esi, din o asemenea intocmire și constituire a popóralor creștine în provincii autonome (self-gubnement), o ferbere și nisce turburari periodice, ceea-ce nu póte fi nici dorinti'a marilor Poteri, nici scopulu intrunirii Congresului.

Dér fiindu-ca Bulgarii și Grecii se disputa asupra Romanilor, unii dicendu, ca sunt Ellenovlachi, și aru face parte din natiunea greca; era altii dicendu ca în Macedoni'a, afara de pe la tiermurile marii Egee, nu sunt de cătu Romani, și ca prin urmare Grecii n'aru avea nici unu dreptu se aiba pretentiuni asupra Macedoniei, și nu mai este indoiala cá si unii și altii vreau sa aiba pre Romani nu cá confederati ai loru, ci ca nisce cetateni ai Provinciei autonome Bulgare s'eu Grecesca, ca asia se-i póta bulgarisá s'eu grecisá mai lesne și mai pe nesimțite; noi Romanii venimu se aretamu Europei și lumii întregi, ca nici trecutul nostru nici presente nostre, nici posițiunea și calitatile nostre fise și morale nu sunt de natura a permite, cá noi se devenimu Bulgari s'eu Greci; ba nici interesulu bine întielesu alu Orientulu și alu Europei nu permitu una cá acésta; și éta pentru ce:

Romanii precum s'a mai spusu, sunt asiediatu cá unu poporu dominatoriu la inceputu, în partile acestea doue-dieci de secolu aprópe; ei totu-deauna, și cá dominanti și cá dominati, n'au incetatu nici unu momentu de a fi unu poporu distinctu cu individualitatea sa nationala, adeca unu poporu deosebitu de poporulu bulgaru, grecescu etc., ei si în tempulu Bizantiniloru au formatu unu statu alu loru deosebitu în peninsul'a Balcanica, candu aliati și uniti cu Bulgarii sub regii fratii Asan, candu singuri, precum au fostu în Epiro-Thesali'a și în Macedoni'a, candu acestor locuri li se dedese denumirea de Valachi'a mare, denumire care a fostu priimita de toti autorii Bizantini, și se coprindea în acésta Valachi'a mare partile Thesaliei, Epirului și Macedoniei, pe unde se întinde muntele Piudu, unde si astadi chiaru Romanii sunt și mai numerosi și mai compacti, și dupa caderea imperiului Bizantinulu, venindu Turcii și gasindu unu poporu deosebitu de cătu Grecii și Bulgarii și Albanesii, l'au

Foisiór'a „Observatoriului“.

Episcopulu Gavrielu Gregoriu Maioru.

(Urmare.)

Gregoriu Maioru ca monachu deveni atatu de cunoscutu inaintea clerulu și poporulu incatu la a. 1751, 3 Noembre — candu Inocentiu fú silitu se abdica de episcopia — Maioru inca fú candidatu și inca în loculu alu 2, în presenti'a comisariilor regesci: Davidu Mariasi de Macsia prefectulu comitatulu Clusiu și Petru Dobra de Zlatna asesoru regescu, romanu de origine¹⁾. Dar' de episcopu în anul urmatoriu s'a intaritu Petru P. Aronu sub care (1754) s'au si deschisu scólele din Blasiu inceptu de Inocentiu. Acum pentru monachulu Maioru se deschide unu campu mai largu spre realizarea ideiei sale: luminarea natiunei romane; cá-ci fú numitu de profesor. Si asia densulu fú primulu profesor de limbi și sciintie la acelu gimnasiu, incredintandu-ise și grigea bibliotecei și totu odata fiindu și prefectu preste scoli²⁾.

Curendu dupa aceea Maioru fú numitu, de episcopulu Aronu, asesoru consistorialu dar' în acestu oficiu nu fú indestulitu³⁾.

Mai tardiu nascenduse neintielegere între episcopulu Aronu și Calugarii, pentru dominiulu episcopiei, Gregoriu Maioru fú unulu din cei doi calugari, cari alergara pentru apeararea drepturilor sale la Vien'a la imperatés'a Mari'a Teresi'a, de unde în curendu s'a si intorsu, aducendu pre langa resolutiunea ca „de aci incolo calugarii insisi se-si aléga prepositu, se nu fie mai mai mare preste monastire Vicariulu episcopului; calugarii er' nu episcopulu se administre veniturile mona-

stiresci“ pre langa acésta resolutiune dicu a adusu si carti frumóse pre care le a donatu bibliotecei diecesane¹⁾.

Dupa reintórcerea sa dela Vien'a fú alesu de prepositu. Dar' acestu oficiu fú pré simplu, elu era destinatu pentru alta demnitate nu pentru calugaria, elu era destinatu pentru o demnitate din carea se póta ajutá tuturor: avutilor cu esemplulu er' seraciloru cu consiliulu și materie.

La anul 1764 în 25 Februariu a muritu episcopulu Aronu. În 30 Iuniu se aduna clerulu dupa datina se-si candidese episcopu; și în presenti'a comisariilor regesci bar. Ignatiu Bornemisa de Cason, tesaurariulu și Franciscu Boeriu, judele nobililoru din comitatulu Belgradului, votandu-se, Maioru fú candidatu în loculu primu cu 90 de voturi; în alu doilea a fostu episcopulu Inocentiu Miculu, care preatunci era în Rom'a, cu 72; în alu treilea Silvestru Caliani cu 16; și în urma Atanasiu Rednicu cu 9 voturi²⁾. De episcopu s'a intaritu de imperatés'a Mari'a Teresi'a, Atanasiu Rednicu. Si fiindu-cá Maioru cu mai multi protopopi au fostu suplicatu la pontificele romanu Clemente alu XIII, cá se midilocesca la imperatés'a se se intarésca érași Inocentiu, s'a facutu opositiune în contra noulu episcopu. Episcopulu arata acésta la imperatés'a, care numai decatu dispuse generalulu dela Sibiu c. Hadik presied. gubernulu et armorum prefectus se chieme pe Gregoriu Maioru se respunda despre tôte cele relative la Atanasiu.

Acést'a s'a si intemplat, și dupa ce Maioru fú 3 luni si diumetate în Sibiu fú dusu la Muncaciul cu escorta militara la monastirea depre muntele Csernék, publicanduse în tóta Transilvani'a ca mininea se nu corespondese cu elu³⁾. Astfelu s'a implinitu dis'a eruditulu Rochefoucauld: cá adevérulu nu face atata bine

în lume, catu reu face apeararea lui, pentru-cá adevérulu e o fiantia asia de inalta si departata catu nu totu ochiulu póte se o distinga, se o cunósca.

Cu cate lipse și neajunsuri va fi avutu se se lupte la acea monastire, și cu ce pacientia va fi suferitu acelu esiliu ne vomu poté inchipui numai deca vomu considerá, ca densulu a fostu acolo 7 ani si cu deosebire deca vomu cugetá, ca omulu cu atatu suferé ceva cu mai pucina pacienintia cu catu scie ca acea pedépsa e injusta.

Dar' nici o intemulare nu e asia de nefericita incatu omulu espartu și întieptu se nu traga ceva folosu. Elu a fostu esilatu și a suferitu esiliulu 7 ani, dar indata a aparutu mai luminatoru și mai stralucitoru.

La a. 1771 imperatulu Iosifu merse la Muncaciul. Din multimea ce i urmá, spre marea mirare a tuturor se audi o voce. O voce ce aratá a fi esitu deintru-unu pieptu plinu de suferintie! „Indurate a me audi“ fú resunetulu acelei voce modeste¹⁾. O admirare și uimire produsera aceste cuvinte în publicu. Imperatulu care din tineretiele sale aratase ca-si iubese popórale sale, n'a înterdiatu de alu întrebá „cine esti?“ Atunci Maioru isi descoperi inaintea imperatulu, necazulu si pedéps'a ce o suferea pe nedreptulu. „Eu sum Iosifu fiulu lui Jacobu, pre care lau vendutu fratii sei“ fú iuceputulu vorbirei în care-si descriese patimele sale.

Curendu dupa aceea imperatulu intorcénduse la Vien'a, dispuse canceleriei ungresci cá se cerce caus'a lui Gregoriu Maioru. Lucrulu sá implinitu, și Gregoriu aflandu-se nevinovatu s'a eliberatu; și fiindu-cá tocma pre atunci s'a facutu în Vien'a tipografi'a russesca-romanesca, Maioru fú numitu de censoru la aceiasi tipografia de cátra imperatés'a Mari'a Teresi'a, prin midilocirea agentulu Ioane Neagoi, feciorulu protopopulu Maniu din Armeni.

(Va urmá.)

¹⁾ Sam. Clainu la Cipariu Acte si Fragn. p. 96.

²⁾ Sam. Clainu, la Cipariu Acte si Fragn. p. 96.

³⁾ Ilarianu A. Papiu, Vioti'a, Operele si ideile lui G. Sincai p. 2, și Sam Clainu la Cipariu Acte si Fragn. p. 105 et 217—224.

¹⁾ Cipariu, Acte si Fragn. pag. 106—107

²⁾ Sam. Clainu la Cipariu, Acte si Fragn. p. 114.

³⁾ Sam. Clainu la Cipariu, Acte si Fragn. p. 115—118.

¹⁾ Sam. Clainu la Cipariu Acte si Fragn. p. 125—126.

recunoscutu ca atare cu numele de Vlachi, ce le avea dejá.

Religiunea crestina resaríténa, care mai cu séma pe atunci erá singurul terenu pe care se potea uni tóte popórale crestine subjugate de Turci, si care erá legatur'a cea mai sacra si cea mai tare ce le inpreună si le tienea strinsu legate, a fostu caus'a pentru care Romanii acestia nu poteau avea in bisericile loru limb'a latina, precum o aveau inaintea separarii celor doué biserici, de la resaritu si de la apusu.

(Va urmá).

Etrase din desbaterile de adresa ale Reichstagului din Vien'a.

(Siedintiele din 4 si 5 Novembre a. c.)

(Urmare.)

Ministru de finantie baronulu de Pretis: „Nimenea nu se va fi indoitu, ca indata ce cestiunea orientala a fostu pusa la ordinea dilei ea trebuia se atinga si interesele nóstre in modu directu. Noi ne amu datu tóta silinti'a se aparamu acele interese pe catu numai s'au potutu, pre langa crutiarea fortieloru nóstre finantiare si militare. Ocupatiunea a fostu pentru noi o mesura defensiva, acarei tendinti'a a fostu de a evitá conflagratiuni ulterioére si mai mari, care probabilu, ca ar fi fostu mai periculóse si ne ar fi costatu mai multu si a inpedeca eschiderea nóstra dela directiunea comerciala si politica din aceea regiune pe care noi totudéuna o amu consideratu ca domeniulu de capetenie alu actiunei nóstre si pe care voindu D-dieu o vomu mantieni si in viitoru.

Pre langa acestea 'mi permitu a adaoge, ca ocupatiunea au fostu inceputa subtu niste inpregiurari, care ne indreptaiu a crede, ca ea se va si realísá pe cale pacínica si ca creditulu de 60 milioane votatu va fi suficientu. Numai resistinti'a care se opuse actiuniloru de ocupatiune, au avutu de consecintia depasarea mijlóceloru preliminaru pentru acelu scopu si acésta intre nisce inpregiurari, care n'ar fi oferitu nici unui gubernu posibilitatea de a refusá responsabilitatea pentru acea depasare.“

Deputatulu Dr. Menger (centralistu): „Se cere o mare dosa de optimismu a crede, ca pentru anulu viitoru ne voru ajunge 60 de milioane.

Este claru, ca o armata cá cea austriaca, o administratiune cá cea austriaca, intr'o tíera care n'are drumuri, edificie publice, penitenciare, drumuri de fieru si mijlóce de comunicatiune, nu póte remanea fara investituri si nu va fi esageratu déca se va dice, ca pentru aceste investituri 70 pana la 80 de milioane nu voru fi suficiente. Ocupatiunea Bosniei si a Hertiegovinei ne va costá deci in primi doui ani deja, celu pucinu 260 milioane. Dara ce felu de bani sunt acele 260 milioane? Fia care fiorinu din aceste 260 milioane este banu inprumutatu si inca inprumutatu cu 7 cu 8 si mai multu la suta. Luandu de basa 7% acésta ar represantá o inmultire a dobendiloru cu 11 milioane.

Nu se póte sustieni deci, ca ocupatiunea a fostu reclamata prin interesele politicele comerciale ale Austriei. Chiemarea nóstra ar fi fostu si ministeriulu ar fi trebuitu se se intrepuna cu intréga sa influentia in directiunea acésta, pentru de a se stabili o unitate de vama nu numai cu Bosni'a si Hertiegovin'a, ci si intre Serbi'a si tierile invecinate si intre Principatele dunarene si Austri'a (Prea bine!)

Nu ne remane deci alte consideratiuni decatu cele strategice, care culminéna in cunoscut'a tesa ca: Dalmati'a are lipsa de o tíera posterioára ei si ca noi trebuie se avemu o positiune din care se potemu combate influenti'a russésca. Eu si in privinti'a acésta sunt de alta parere. Bosni'a si Hertiegovin'a se tiermurescu cu Albani'a, Muntenegru si Serbi'a. Este posibilu, de si acésta nu o doresce niminea, cá se ne angajamu odata in lupta cu marele si puterniculu nostru vecinu din sudu-ostu. Credeti d-vóstra domniloru, ca in casulu acela bas'a de operatiune a armatei russesci se va intinde in giurulu intregéi Austrie, preste Romani'a, preste Dunare prin Romani'a si Serbi'a, prin tieri fara drumuri la Bosni'a si Dalmati'a? Eu credu, ca bas'a de operatiune va fi cu totulu alta — ea se va intinde pe lini'a Varsiovi'a-Vien'a, si care va fi urmarea, déca va adveni acestu casu fatalu? Russi'a séu unu altu bunu amicu alu nostru n'are decatu se tramita unu milionu de ruble spre sudu si Albanesii, Muntenegrinii, Serbi si póte si Bosniacii se voru aruncá asupra armatei nóstre, atuncea onórea armatei nóstre va fi angajata si pe campurile de resbelu pe care se póte ca va fi decisa sórtea Austriei, voru lipsi acei 200.000 soldati, cari voru

fi inlantiuti atuncea in Bosni'a si Hertiegovin'a din considerante strategice, (Bravo! in stenga).

Cestiunea este, déca ocupatiunea Bosniei ne ofere avantaje mai mari, decatu cum ar fi desavantagele, ce ar urmá din starea de insolventia. (Bravo!) Acesta este punctulu de plecare pe care trebuie se ne punemu.“

Deputatulu Hausner (polonu): „Se vedemu ce se petrece in giurulu nostru, se nu ne lasamu a fi sedusi prin o manopera cu totulu primitiva, precum este de exemplu, acelu latratu in contra Russiei ce se aude de catva tempu din partea diareloru semi-oficióse. Cine n'ar sci, ca acelu latratu se aude totudéuna candu le trebuie bani séu vre-o indemnitate de credite si cine n'ar sci, ca acelu tonu incéta la momentu schimbanduse intr'unu limbagiu plinu de consideratiune, dupa ce au bagatu banii in buzunaru, s'ar lasá póte a fi sedusu se crédia, ca esista óresicare incordare fatia cu Russi'a. Eu ve voiu aminti numai doué fapte, care s'au petrecutu numai cu 12 ani inainte de acésta: participarea la resbelulu danesu si cucerirea Schleswig-Holsteinulu. Doui ani dupa aceea aliatulu nostru, carui'a noi cu sangele si banii nostrii i-amu datu ocaziune se-si probese armele sale inbunetatite, caruia i-amu ajutatu se ajunga la cunoscenti'a de sine, servindu'i cá pedestalu in Germani'a, caruia i-amu ajutatu se-si inmultiesca marin'a sa de resbelu — ne au pusu peciorulu pe cerbice, inrolá legiuni de insurgenti pentru cá se navalésca in Ungari'a si facea Italiei inputari, ca nu scie se dea lovitur'a in anima. (Voci: prea bine!) Si dupa o astfelu de esperientia, care d'abea este de 12 ani érasu voiescu se ne recomande se intramu pe acelési drumuri? Nu pociu resiste convingerei ce mi se inpune, ca déca ocupatiunea se va preface in anecsiune, déca acésta anecsiune va conduce la alte ocupatiuni, care firesce ca voru permite Russiei se ia restulu provinciiloru turcesci, ca atuncea acésta aliantia cu Russi'a va exercitá si asupra organizatiunei nóstre de statu interioára, o influentia perniciosá si acésta temere se estinde pana la punerea in cestiune a totu ce amu castigatu dela 1860 incóce. (Aprobati). In numele puciniloru mei partisani politici declaru, ca noi in adresa vedemu in prim'a linie perfecta condamnare a ocupatiunei si a totu ce este legata de ea si ce va trebui a se legá de ea, pentru ca noi in acea ocupatiune nu vedemu nimic altu, decatu conventi'a, aliantia cu Russi'a si pentru ca aspiratiunile nóstre, ur'a nóstra si directiunea nóstra sunt indreptate in contra Russiei. (Bravo! bravo!)

Voiu votá deci in contra adresei, nu numai in calitate de cetatiénu austriacu, care vede puse in jocu prosperitatea pacínica si adeveratele interese ale monarchiei, ci voiu votá in contra adresei in calitatea mea de polonu, pentru ca prin o aliantia cu Russi'a eu, in prim'a linie vediu amenintiate institutiunile autonome ale tierii mele de coróna.“ (Bravo! si aplaose prelungite).

Dupa cuventarea deputatulu Hausner, care a facutu o sensatiune fórté mare, toti deputatii, cati mai erau inscrisi la cuventu au repasitu. Cá ultimulu oratoru in desbaterea la adresa a luat cuventulu:

Raportorulu Dr. Tomasciucu (din Bucovina), care intre altele observa ca: „Austri'a si-au rescumperatu mandatulu pentru ocupatiunea Bosniei cu pretiulu sacrificarei celoru mai importante decisiuni ale tractatulu dela Parisu. Urmarea va fi, ca se va infintiá o Bulgarie pana la Marea egeica si se va luá dispositiuni prin care singur'a bariera ce mai existe intre puternica Russie si Austri'a, adeca Romani'a, la acarei amicitie suntemu astadi avisati mai multu cá ori candu, se fia slabita si in fine se fia delaturata si acésta ultima fortificatiune, care ne mai desparte de Russi'a.“

Respunsulu imperatescu datu delegatiuniloru austro-ungare.

Sessiunea delegatiuniloru conchiemate in anulu acesta la B.-Pest'a, a fostu deschisa in 10 l. c. cu o pompa estraordinara. Dupa ce M. S. Imperatulu asculta cuventarile ambiloru presiedinti ai delegatiuniloru comitele Coronini si Szlavy, respunse prin urmatoriulu discursu, ce intre inpregiurarile actuale si dupa tenórea sa se póte considerá cá unu mesagiu de tronu:

„Fatia cu inaltele probleme care ve ascépta in sessiunea presenta, primescu cu o indoita multumire asigurarea lealei d-vóstra supunere. Inpregiurarile in care au convenitu mai pe urma delegatiunile, au fostu serióse. Evenimentele din Orientu

intraseru intr'o fasa decisiva. Ne aflámu in ajunulu unui congresu, care avea se puna in armonie rezultatele resbelulu cu recerintiele ecuilibrulu europénu si cu directu atinsele interese ale monarchiei.

In acele momente grave, gubernulu Meu i s'au votatu cu unu patriotismu demnu de recunoscentia, mijlócele, care l'au pusu in positiune se isi exercitese influenti'a cu succesu in ambele acele directiuni la congresu, precum si dupa congresu. Constatu cu o viua satisfactiune, ca congresulu i-au succesu a delaturá eminentulu periculu alu unui resbelu europénu.

Pacea dela Berlinu a creatu o noua situatiune pentru tierile balcanice.

Indeplinirea ei consecenta si din tóte partile, pentru care gubernulu Meu se va intrepune cu tóta fidelitatea contractata, va fi in stare se inpedece in modu eficace repetirea aceloru pericole, care au amenintiatu pacea Europei si interesele nóstre. Pentru ajungerea acestui scopu, poterile adunate la Berlinu s'au inoitu, cá ocupatiunea si administrarea Bosniei si Hertiegovinei se fia concediuta Austro-Ungariei. Eu am primitu acestu mandat.

Regretu, ca fatia cu profund'a desorganizare a tieriloru acelora n'a fostu posibilu a realísá ocupatiunea pe cale pacínica. Resistenti'a pe care elemente anarchice o au opusu intentiuniloru nóstre bine-voitóre, a disparutu in scurtu tempu inaintea bravurei vitejei Mele armate.

Cu ocaziunea acésta, armat'a, care este productulu sistemii armare generale si-au facutu prob'a capacitatii sale in modulu celu mai stralucitu. Pentru acestu rezultatu ve felicitésu cá pe reprezentantii aceloru popóra, din sinulu carora au iesitu armat'a, precum si cá membrii ai aceloru corporatiuni, care au ajutatu cu prudentia si patriotismu gubernulu Meu intr'u ingrijirea si desvoltarea poterii armate.

Grabnic'a si petruindatiunea deslegare a problemei militare au emancipatu poporatiunea din Bosni'a si Hertiegovin'a de terorismulu agitatoriloru si Mi-a facutu posibilu se ordonesu rechiemarea unei considerabile parti din trupele de ocupare. Va fi seriósa silinti'a a balantiá sacrificiele pe care le pretinde realisarea mandatulu, cu situatiunea finantiara a monarchiei si a inaintá pe catu se va potea mai multu sosirea acelu momentu, in care administratiunea Bosniei si Hertiegovinei va potea fi coperita cu mijlócele proprii ale acestoru tieri.

Speranti'a, ca acésta va succede este cu atatu mai fundata, ca relatiunile nóstre cu tóte poterile sunt permanentu cele mai amicabile.

Domniloru! Sacrificiele ce se ceru dela D-vóstra sunt grele. Evenimente mari si istorice, acaroru inpedecare n'a statu in poterea nici unui statu, s'au prezentatu inaintea monarchiei cu pretensiuni neobiciuite.

Sunt insufletitu de increderea, ca patriotismulu popóraloru Mele, ca prudenti'a reprezentantiloru loru nu voru remanea inapoiá marimei istoriculu momentu.

Sunt convinsu, ca veti intr'unu silintiele D-vóstra cu ale gubernulu meu pentru cá actiunea inceputa se fia terminata in modu fericitu pentru conservarea pacei europene, spre binele si glori'a monarchiei, spre consolidarea relatiuniloru ei interne si esterne.

In acésta firma credintia dorescu cá lucrurile D-vóstra se aiba rezultatulu doritu si ve bine-ventesu in modulu celu mai amicabile.“

Dela congresulu nationalu bisericescu alu Romaniloru gr.-or. din Ungari'a si Transilvani'a.

(Raportu specialu alu „Tel. Rom.“)

(Urmare.)

Siedinti'a X, din 11/23 Octobre 1878.

Siedinti'a se deschide la 9¼ ore. Se cetesce protocolulu siedintiei VIII, care da ansa la o desbatere mai lunga de órece parintele epp. Popasu sustiene ca, pasagiulu ce coprinde deslusirile date de densulu in caus'a de divergentia cu sinodulu eparchialu caransebesianu pentru intarirea alegerei unui asesoru ordinaru la consistoriulu bisericescu, nu ar reproduce lucrulu asia precum s'a intemplat.

Marienescu si Gaetanu sustienu ca protocolulu in acestu punctu este in deplina conformitate cu cele intemplate; de aceasi parere este si Babesiu, care insa cere cá, se se dea par. epp. tóta libertatea spre a-si face resumatululu votulu seu asia precum va voi se'lu stilisese. Eppulu Metianu pe de alta parte spriginesce vederile eppulu Popasu.

Desbaterea se curma prin o propunere a presidiulu, care recomanda a se stilísá punctulu din cestiune cam in urmatoriulu modu: „Prea Sntia Sa eppulu Caransebesiulu luandu cuventulu isi desvólta punctulu seu de manecare, si afirma ca, dupa statutulu organicu eppulu diceasanu are dreptulu de a intari séu de a nu intari pre asesorii consistoriali ordinari séu onorari in

senatul bisericescu; declara mai departe ca, in casu candu congresulu ar lua unu concludu in sensulu maioritatii comisiunei, densulu unu astfelu de concludu eventualu nu-lu va poté privi de deobligatoru, dedreca este o schimbare a statutului organicu, si acésta trebuie se primésca sanctionarea Maiestatii Sale; de altcum declara a fi aplecatu a compune lucrulu acesta pe alta cale.

Acésta propunere primita, protocolulu siedintiei VIII se declara de autenticat.

Urméza cetirea protocolului siedintiei a IX care coprinde desbaterile despre regulamentul pentru regularea parochieloru. Dupa o discutie cam indelungata despre modul ducerii protocolului-diaru séu protocolu in intielesu strictu? — la propunerea dep. Marienescu autenticarea protocolului acestei siedintie se amana pe siedinti'a urmatóre, dandu-se notariatului voia a induce la protocolu simplu numai stilisarea §§-loru asia precum s'au primitu de congresu.

Presidiulu presenta: actele ce privescu infiintierea a 2 episcopii, una in Timisió'a, alta in Oradea-Mare. — Se transpunu comisiunei organizatóre.

Urméza la ordinea dilei continuarea desbaterii regulamentului pentru regularea parochieloru.

Dep. Bartolomeiu, cá raportoru alu comisiunei propune primirea §. 9 in tectulu propusu de consistoriu.

Z. Boiu face urmatoriulu amandamentu, cá adaosu la calcaulu §-lui: „casuri exceptionale se lasa la apretuirea consistorieloru eparchiale, (adeca de a asiesa parochi si in comune ce nu dispunu de unu salaru de 400 fl. pe sama parochulu) cari inse sunt datóre a raportá in astfelu de casu celui mai deaprópe consistoriu eparchialu;“ cu scopu de a inconjura iregularitatile ce s'ar ivi in casu, candu nu s'ar poté pune administratoru din vr'o parochie vecina si candu comun'a respectiva n'ar fi in stare a face unu salaru de 400 fl.

Alecse Popoviciu afla acestu amandamentu de superflu, iar Lanculescu crede ca, congresulu ar poté esi din acestu impasu, déca ar mai face o clasa de parochii cu minimulu de 200 fl. salaru pentru preotu.

Eppul Popasu arata ca, in eparchi'a sa s'a facutu regularea parochieloru in contielegere cu poporulu si s'a stabilitu 6 clase de parochii. Acésta regulare densulu se róga a nu o alterá prin unu concludu cá celu propusu de comisiune ca-ci altcum densulu va trebui se decline de la sine ori-ce responsabilitate, déca, din caus'a dispositiuniloru prea rigurose a le congresului in acésta materie, s'ar periclitá ortodocsi'a in cutare séu cutare comuna.

Presidiulu din partesi recomanda unu altu amandamentu la alu 2 din §. 9 cu scopu de a impiedecá cá, administratoru unei parochii, in casu de definitiva ocupare a oficiului de parochu, se nu fie espusu intemplerii de a fi datu cu totulu la o parte. Acestu amandamentu e de urmatoriulu coprinu: „consistoriulu eparchialu le da unu administratoru parochialu provisoriu séu pe viatia si numai dupa ce se face vacantia póte comun'a se-si esercite dreptulu seu de alegere.“

Alecse Popoviciu combate acestu amandamentu, ca-ci elu ar restringe dreptulu alegerei libere alu poporulu.

La acestu amandamentu vorbescu Cosma, Dr. Ilarionu Puscariu, prot'a Tieranu si Lengheru. In urma incheindu-se desbateria se primésca de congresu propunerea comisiunei cu amandamentulu lui Z. Boiu.

Acelasiu raportoru recomanda, a se primi §. 10 alinea 1. 2. 3. neschimbata, ér la a 4-a se adaoge ca, asupra sesiuniloru din parochie cu administratori „se dispuna fie-care eparchie dupa trebuintiele preotimei pentru fondulu preotimei diecesane.“

Congresulu primésca propunerea comisiunei in ce privesce al. 1. 3. Amendamentulu de la al. 4 inse da ansa la o desbatere mai indelungata.

Archimandritulu Popea este in contra acestui amandamentu, de órece elu ar fi o ingerentia a congresului in afacerile sínodeloru.

Prot. Pesteanu e atátu in contra parerei proiectului, cátu si a comisiunei si propune cá, „veniturile dela sesiunile parochiale (ale parochieloru ce au numai administratoru) se incurga in fondulu diecesanu pentru pensionarea parochieloru si pentru orfanii si veduvele acelora.“

P. Cosma sustiene tectulu proiectului.

Er' eppulu Popasu, propune a se dice, ca de sesiunile numite „dispune fie care eparchie dupa trebuintiele preotimei sale.“ (Va urmá.)

Estrasu dintr'o corespondintia privata.

— (Dela Fruntariile Bosniei in 14 Oct. 1878.) — Gradisc'a vechia mi se pare ti-am descrisu-o, dara cá se ai o idea mai clara despre acestu Semlinu austro-croatu, i-ti inpartiescu inca unele despre acésta cetate edificata in secolulu alu XVI si renoita pare-mi-se la an. 1835. Este situata pe malulu stangu alu Savei, alu patrulea fluviu in Austro-Ungari'a, dela Sissek in josu navigabilu, vis-a-vis de Gradisc'a turcésca (Berbir) pe o inaltime c'am 6—8 stangini asupra apei. Are doue suburbie (Uskoke si Dolnji-város) numera locuitori inclusive suburbiele 3—4000, cea mai mare parte poporu simplu. Este intarita prin scianturi afunde c'am de 3—4 stangini. Citadela (Festung) este potu dice exclusivu militara, avendu abea 30—40 locuitori civili, cari toti sunt functionari, afara de 2—3 comercianti. Cetatea in sine e fórté mica, d'abea cá unu fortu alu Comornului, mai mica deci de catu cea a Aradului séu a Albei-Iuli'a. Despre cele ce se intempla in Bosni'a nu-ti poti scrie multe. Cea ce sciu este, ca unele fractiuni din trupele mobilisate voru fi conceadate pentru iérna, voru remanésce in celu pucinu 100,000 pentru apararea cetatiloru ocupate. Se facu in tóte partile Bosniei si ale Hertiegovinei

multime de barace atatu pentru militari, catu si pentru caii acelora. Se edifica mai departe barace si pentru caii de posta, pentru-ca pe multe linii, Brod-Serajevo, Gradisc'a vechia-Travnik-Livno etc. se dá post'a in arenda pe langa pausialu ficu. Asta se face din punctu de vedere economicu de o parte, de alta findu-ca drumurile sunt de totu rele, apoi statulu nu dispune de grajduri pentru cai la fia-care statiune, ar trebui deci se faca si spre acestu scopu o multime de barace, fiindu-ca numai pentru directiunea Gradisc'a vechia — Livno se receru 400 de cai. Intreprindietorii si liferantii facu treburi (Geschäft-uri) neauditu de bune cu edificarea liniei ferate campestre Brod-Serajevo, cu edificarea drumuriloru de tíera preste totu si cu edificarea baracelor pentru tóte trebuintiele.

Pe candu sperá comandantele supremu cá-si fini misiunea primésca vestea, ca pe gener. Reinländer l'au frecatu insurgentii la Peci cum se cade; un'a dintre cele mai sangeróse ciocniri cu bosniacii.

Pe Hadji Loja l'au prinsu unu locotenente, acum se afla in Serajevo. Unu jidovu inventiosu (din Nagy-Szigeth) cetindu in diarie despre acésta, face propunerea comandantelui supremu, cá se arate pe bravulu conducetoriu alu insurgentiloru pentru parale asigurandu pe Philipovics, ca prin ast'a s'ar potea acoperi o mare parte din spelese facute. . . . .!!

— Dara se-ti scriu ceva si despre Gradisc'a noua. Acesta este unu orasielu, mai bine disu, satu séu comuna cu 1500 locuitori. 30 kilom. séu 4¼ miliarie departe de cea vechia spre nodu-ostu, situata in apropierea unoru dealuri si paduri cá si celea din Croati'a. Langa ea sunt doue sate, anume: Kovacevac spre nordu-vestu si Cernik spre nordu. Ultimulu se tiene de provincia (Provinzland Slavonien); ambele sunt alipite de Gradisc'a noua, buna-óra cá suburbiulu Josefínu de cetatea Sibiiului.

Inpregiurulu acestoru comune este fórté romanticu, spre sudu e unu plaiu (siesu) ad infinitum pana la Sav'a, in cealalte regiuni vii, gradini si paduri. Gradisc'a noua fusese resiedinti'a colonelului pana candu mai esista inca graniti'a, éra astadi e centrulu cercului. Are tribunálu, judecatoria ceruale, oficiu de forestieri (Forstamt) o scóla poporala (Bürgerschule) cu 8 clase. Elevii si elevele ce absolvéza acésta scóla se primésca pe a 2 cl. gimn., reale si alte scóle superioare de fetitie; are si o scóla speciale pentru fetitie cu 4 clase. Avea odinóra scóla militara (Reg. Militärschule), are 3 biseserici, un'a gr. orient. 2 rom. cath. are si vre-o cate-va pravalii. O multime de maestrii, cei mai multi opincari (cari facu opinci). Are bereria, care provede mai tóta Slavoni'a cu bere, fiinduca numai in Esseg mai este un'a, si are in fine mai multe carciune de catu case private. Tienendu-se aci tergu de septemana, ultimele (carciunele) suntu de lipsa pentru sateni, cari sunt mai beutori, de catu tóte natiunile, ce am fostu norocosu a cunosce pana acum'a. De altcum ast'a provine de acolo, ca au de totu multe prune, care déca nu le potu vinde (buna-óra estempu, candu unu caru incarcatu cá pe la noi cu papusioiu costá numai 4—5 fior. de alta data de regula 15—20 fior.) le fierbu dinsii si apoi rachiulu i-lu béu cá ap'a. Are si vii multisióre, care produc multu vinu, mai cu séma negru, acesta inse e mai cu séma pentru intelegintia, care sórbe la elu cá copilulu din tiati'a mamei, cu tóte ca e fórté tare fiindu curatu, (nu cá pe la noi mai multa apa si alte basaconii.) Cu unu cuventu pe aici e lume cum éra in Transilvani'a inainte de 48. — Nici insu-si misicarile din apropiare nu potu face mare scumpete, ca-ci de si 1 Klg. de carne costa 46—50 cr. o paruchia de pui 1 fl. 50 cr.; totusi ospetariulu e necesitatu se dea o mancare (friptura) cu 30 cr. ca-ci altcumu nu merge nimeni la densulu. Éra candu aru ridica toti ospetarii pretiurile, i-aru scóte slavonii pe toti afava din satu, si si-aru pune altii, cari se vendia bunu si la totu casulu eftinu. Ce privesce marfurile de vestiminte si schimburi etc. suntu tóte scumpe, si din cauza, dupa cum cugetu eu, fiinduca nu au cale ferata, éra Sav'a inca e departe si numai vér'a de intrebuintiatu, porto e mare, deci trebuie se fia si marfurile scumpe. Nu me miru tare sciindu cu securitate, ca insu si panur'a cea simpla o transporta dela Brasiovu si Sibiiu. Preste totu locuitorii acestei tíeri sunt cu multu mai nededati cu lucrú si de catu nasaudeniíi nostrii séu alti fosti graniceri. Canepa séu lana n'am vediatu lucrandu-se nici la o casa, n'am vediatu nici oi de locu de candu me afu in Slavoni'a, fara la 2—3 terguri de septemana am vediatu unele fripte. Apropos! o mancare delicata a slavoniloru: Ói'a séu porculu dupa ce iau trasu pielea i-lu trage cutare speculantu intr'o frigare de lemn, face unu focu mare si intorcandu ói'a séu porculu in frigare i-lu carcalescu, apoi asia intregu cu frigare cu totu i-lu aduce la tergu. Se radima catra unu parete, apoi se vedi tergu minunatu ce se face! Totu insulu merge cu 5—10 cr. si cumpara o portiune, apoi fuge in carcium'a cea mai deaprópe cumpara o litra cu vinu si se óspeta cá la nunta. Ast'a o facu si inteligentii, cumpara o bucata de óie séu de porcu friptu, o duce insusi in ospetaria si-si face diu'a buna cá turdenii si campenii la tergulu Turdii.

Dar se mergemu mai departe. In Kovacevac nu se afla nimicu de insemnate. Unu Cimiteriu inse mi a atrasu atentiunea asupra-i. Acesta este situatu intr'uuu locu de totu frumosu pe o culme de dealu. Este ingraditu cu grathii de fieru, are unu frontispiciu de totu maestosu, de acolo poti vedé pana in Bosni'a. Intrinsulu se afla o capela minunata, asemenea celeia a contelui Miko din Clusiu, nu este inse cripta privata, ci capela comuna, unde mergu slavonii la diu'a mortiloru se se róge. (N.B. Slavonii de si suntu oameni demoralisati cá tote cealalte propóra din tierile calde totu-si arata la lume ca ei suntu piosi. Ast'a se vede de acolo, ca domineca si in serbatori cu micu cu mare mergu la biserica si dupa cea la tergu séu la piatia, aci vine mai cu séma tineretulu.) (Va urmá.)

Romania.

(Audienti'a de receptiune a comitelui Hoyos.) Subtu acestu titlu i se scrie lui „Pester Lloyd“ cu dat'a de 8 l. c. din Bucuresci urmatórele:

„Câteva dile inainte de acésta noulu reprezentante alu Austro-Ungariei au avutu audienti'a sa de receptiune la principele Carolu. Conformu de nou ficsatulu ceremonialu comitele Hoyos inpreuna cu personalulu ambasadei a fostu luat cu doua trasuri de gala ale curtiei, prin colonelulu Filitis, primul adjutantu alu Principelui, si condusu la palatu, unde a fostu primitu de intréga casa militara si civila princiaru si apoi fu introdusu la Principele.

Comitele Hoyos cu ocasiunea inmanuarei creditivei sale pronuntia urmatoriulu discursu:

„Monsignore!

Am onóre a Ve inmanuá Altetiei Vóstre Regale creditiv'a mea in calitate de ambasadoru extraordinaru si plenipotentiatu.

Va fi chiemarea mea si mi-o voiu considerá de datorintia nu numai a conservá bunele relatiuni care esista deja intr'unu modu asia de fericitu intre Austro-Ungari'a si Romani'a, ci a si contribui ca ele se devina si mai intime.

Indreptandu-mi silintiele spre acestu scopu, sunt siguru ca voiu dá espressionea cea mai fidela sentimentelor Imperatului, augustului meu Suveranu si ca voiu servi adeveratelor interese ale ambelor tieri.

Permiteti-mi Alteti'a Vóstra Regala se imi esprimu profund'a recunoscintia pentru simpatie'a primire pe care o au aflatu primul ministru si extraordinariulu ambasadoru alu Austro-Ungariei dela sosirea sa pe teritoriulu romanescu si rogarea de a-mi conservá acea buna-vointia, ale carei probe pretiósé le am primitu deja pana acuma.“

Principele Carolu respunde:

„Mai intai de tóte salutu cu o sincera satisfactiune in persóna Esclentiei Vóstre pe primul ministru plenipotentiatu in Romani'a. Denumirea D-vóstra este o noua proba a bine-voitoriului si simpatieului interesu pe care c. si r. gubernu l'au purtatu in totudéuna pentru noi. Prelanga cea mai viua recunoscintia pentru Imperatulu augustulu Vostru suveranu primésca comitiv'a prin care Maiestatea Sa ve acreditésca prelanga Mine in calitate de ministru si ambasadoru extraordinaru alu Seu.

Credu, ca nu am lipsa a Ve asigurá, ce pretiu deosebitu punemu noi pe inpregiurarea de a intretienea cele mai bune relatiuni cu puterniculu imperiu invecinatu si cátu dorimu de multu, cá legaturile amicabile ce esista deja in modu asia de fericitu intre ambele tieri se devina si mai strense.

Incátu te privesce pe D-ta d-le comite, apoi sunt cu atátu mai multu incantatu, ca augustulu D-tale Domnú te au desemnatu pe D-ta de reprezentantu la curtea mea, cu cátu Mi sunt déjà cunoscute inaltele calitati care distingu pe Esclenti'a Vóstra. Gubernulu meu si-o vá tienea de placuta datorintia de a Ve inlesni misiunea pe care, precum speru, D-ta o vei implini aicea in decursu de multi ani si Ve asiguratu, ca veti potea comptá in totudéuna pe deplinulu meu concursu.“

Dupa schimbarea acestoru discursuri, Principele lasa a i se presentá singuratici membrii ai ambasadei. In curtea palatului era postata o companie de onóre, care atátu la sossire cátu si la plecare facu onorurile militare prescise, in tempu ce cantá music'a.“

Societatea academica romana.

Sessiunea anului 1878.

(Urmare.)

Siedinti'a dela 20 Septembrie.

Se comunica doue carti, tramise de autorii lor pentru bibliotec'a societatiei academice: Zur römischen Lautgeschichte, die Gaturale Tenues“ de d. Dr. Moses Gaster, si „Studii constitutionale“ de d. Meitani. — Se primésca cu multumire.

La ordinea dilei raportulu comisiunei despre cea mai buna carte, ce trebuie se capete primulu Nasturelu de 4000 lei. D. Sionu declara, ca, fiindu unulu din concurenti, crede, ca trebuie se se retraga, nepotendu luá parte nici la deliberatiune, nici la votare. Se invita d. A. Romanu a 'lu suplini in functiunea de secretariu ad hoc. D. presiedinte comunica o scrisóre sossita dela academi'a imperiala de sciintie din Petersburgu, prin care se anuncia, ca se voru tramite societatii urmatórele manuscripte: 1. „Demetrii Cantemiri, Incrementa et Decrementa aulae Othomanicae“; 2. „Annotationes ad decrementa aulae Othomanicae“; 3. „Vita Constantini Cantemiri cognomento senis“. — Se recomanda sectiunei istorice.

D. Baritiu cetesce raportulu generalu alu comisiunei pentru cartea cea mai buna, tiparita in cursulu anului, si terminandu, spune, ca acesta e resumatulu

din raporturile speciale. Totu-deodata observa, ca dupa ce nici un' din cartile venite la concursu n' intrunitu voturile unanime ale comisiunii, acesta a purcesu la votare, din care a rezultat, ca, cartea A a obtinutu 4 voturi contra 2; B 3 contra 3; C 2 contra 4 si D 1 contra 5; in fine dice, ca, deca societatea va cere analis' speciala, este gat' a ceti raporturile tote. — D. Ionescu dice, ca comisiunea trebuie se vina cu o conclusiune formulata si motivata, si vedindu, ca d. Baritiu a resumatu numai lucrarea raporturilor speciale, cere se presente procesul verbalu alu ei. — D. Babesiu crede, ca suntemu intre noi, in camer'a charitatis, si ca prin urmare ar' trebui se scimu, cine sunt cu numele cei notati cu litere si cifre, ca-cu in raportulu generalu se face secretu, nespunendu-ne nemic'a din aceste. Noi, fara a cunoște raporturile speciale si motivele, nu potemu intrá in discussiune. Cere se se cetesca raporturile speciale. — D. Aurelianu amintesce cele petrecute in siedinti'a de eri cu ocaziunea discussiunii asup'ra raportului pentru „Tieranulu romanu“. Acolo se cerea de d. Ionescu, ca se se completeze raportulu; totu asiá crede, ca trebuie se procedemu si aci. Este cestiune personala, prin urmare delicata, si motivarea trebuie bine intemeiata. — D. Maniu, sustienendu reclamatiunea d-lui Ionescu, dice, ca se cere prea multu dela raportoru; ca resumatulu e destulu de bine datu; prin urmare, séu se ne multumimu cu elu, séu se ceremu a ni se ceti raporturile speciale. — D. Odobescu dice, ca discussiunea s'a nascutu din cuvintele d-lui Baritiu adaose dupa terminarea raportului generalu, ca adeca s'ar' poté dispensá de cetirea raporturilor speciale, ceea ce potea bine se lipsesca. D-lui cere a se ceti acele trei raporturi asup'ra operiloru propuse.

D. Sturdza face espunerea celorlu petrecute in comisiune; constata, ca raporturile speciale s'au facutu unele fora critica, marginindu-se numai la espunerea simpla a coprinului, apoi au urmatu discussiunile animate, dupa cari s'a facutu resumatulu. — D. Baritiu observa, ca reu a fostu intielesu de d. Odobescu; ca-cu d-s'a, tocmai din contra, deca nu érá intreruptu in raportulu seu generalu, ar' fi insistatu insusi, ca se cetesca tote raporturile speciali, cu atátu mai vertosu, ca chiaru cu d. Odobescu se intielesese asup'ra acestui punctu. Apoi explica, pentru ce nu s'a pusu numele autorilor: pentru-ca nu avuse tempu a ceti acestu resumatu colegiloru sei din comisiune, dér' acésta se poté suplíni. Cestiunea inse este delicata, pentru-ca tempulu de 3—4 septemani nu ajunge pentru studiare. Ce ar' face societatea, candu voru intrá 10—15 opere? S'ar' cere permanenti'a ei. Comisiunea a pusu la votare si rezultatulu a fostu: Hasdeu a intrunitu 4 voturi, Sionu 3, Urechia 2 si Teulescu 1. In fine amintesce caus'a: pentru ce n'a venitu reportulu cu o propunere formulata? pentru-ca nu érá unanimitate. Inchieia cerendu a se decide, deca societatea voiesce se se puna numele autorilor in raportulu generalu, si deca voiesce se se cetesca raportulu asup'ra cartiei cu 4 voturi, apoi de va fi lipsa, si celelalte.

Consultandu-se societatea dupa incuviintiarea ei d. Baritiu cetesce recenziunea s'a. — D. Ionescu constata, ca lipsesce conclusiunea si dice, ca acésta trebuie se-o faca societatea intréga, mai alesu, ca d. Baritiu a facutu raportulu mai multu verbalu, si cere se se puna in discussiune numai raportulu asup'ra operei d-lui Hasdeu; crede inse, ca trebuie se se respinga. — D. Stefanescu se preocupa de cestiunea, deca acésta carte intra in conditionile testamentului. Ea este o copia de documente vechi, carte vechia. Testamentulu inse éta ce dice: „carte tiparita originala“, conceptiunea si esecutiunea se fia originale. D. Hasdeu presenta o carte, in care minim'a parte este originala. Cere dér' a se respinge. — D. Odobescu observa, ca testamentulu a fostu regulamentatu. Art. 3 si 4 din regulamentu prevede, ce e dreptu, ca traductiunile sunt escluse; dér' se face exceptiune pentru traductiuni cu anese de note explicative, comentatiuni etc. Deca dér' la traductiuni de carti straine sunt admisibile note explicative si comentatiuni, cu catu mai vertosu la reproductiuni de carti romanesci? — D. Stefanescu sustiene, ca regulamentulu nu se poté departá de intielesulu legei fundamentale. Se dice comentarie, dér' aici sunt $\frac{9}{10}$ copiaru, ér' comentarie numai $\frac{1}{10}$ parte; prin urmare nici valóre intrinseca, nici ténute conditionile testamentului; insista dér' pentru respingere. — D. Babesiu intreba: ce folosu crede d. Hasdeu, ca poté resultá din cartea d-sale? Ne-a remasu datoriu cu acésta, pentru-ca nu face deductiunile, promite inse a le face in tomulu II; si pentru acestu cuventu crede, ca i s'ar' poté dá premiulu, in speranti'a tomului promis. — D. Stefanescu nu intielege, cum poté premiá speranti'a d-lui Babesiu? — D. Cretulescu declara, ca n'a potutu luá parte in comisiune si ca din asta cauza se abtiene si dela votu.

Dupa inchieiarea discussiunii d. presiedinte pune la votu raportulu comisiunii pentru premiarea cartiei d-lui Hasdeu, reflectandu, ca se votésa cu $\frac{2}{3}$ din numerulu membriloru presentu. Facéndu-se apelulu nominalu, se procede la votare, dupa care despuindu-se scrutiniulu, resulta, ca s'au datu 4 bile albe, 7 negre si 1 abtinerere.

D. presiedinte enuncia, ca premiarea cartiei d-lui Hasdeu („Cuvinte din Betrani“) s'a respinsu.

Punendu-se intrebarea: ce se face cu premiulu Herescu? D. Stefanescu cetesce aliniatulu respectivu din regulamentu, care este claru si nu lasa locu la indoieala, adeca premiulu, ce nu s'a datu se adaoge la capitalu. — D. Odobescu opinésa, ca acumu ar' trebui se se votesse asup'ra celorlalte opere, celu pucinu cele ce au capetatu voturi in comisiune, acésta parere este sustienuta si de d. Babesiu. — D. Romanu dice, ca societatea a primitu de basa raportulu comisiunii si apoi au purcesu la votu, prin urmare dupa votarea facuta in acésta conditione nu se poté reveni la celelalte opere. — D. Sturdza dice, ca atunci, candu d. Ionescu spusese,

ca cele 3 opere sunt mai cunoscute si ca numai a d-lui Hasdeu érá mai pucinu cunoscuta, societatea a admisu cererea d-sale de a se ceti raportulu specialu numai asup'ra cartiei Hasdeu acum dupa votare societatea numai poté reveni asup'ra celorlalte opere. — D. Cretulescu crede, ca votulu datu nu implica, cumu-ca societatea s'ar' fi pronuniatu si asup'ra celorlalte opere. — D-nii Odobescu si Babesiu insistandu, facu propunere, care, punendu-se la votu, cade. Atunci d. Odobescu cere a se determiná, ce se publice in Anale? numai raportulu generalu inpreuna cu raportulu asup'ra cartiei d-lui Hasdeu, séu si celelalte? — Se decide a se tipari raportulu d-lui Baritiu, dér' copriindu in sine unu resumatu si din celelalte raporturi, adeca se le intrupésca. Presiedinte, I. Ghica.

Secretaru ad hoc, A. Romanu.
(Va urmá).

Sciri diverse.

— (Unu nou atentatu.) Junele si simpaticulu rege alu Italiei Umberto intreprinse de mai multu tempu o calatoria prin regatulu seu. Intorcenduse spre capital'a sa trecu si prin Neapole. Aici la intrarea sa unu bucataru cu numele Passamente se repedi cu unu pumnalu asup'ra regelui dara din fericire lovit'ra nu iau succesu, ci au ranitu pe regele numai la braciulu stengu. Ministrulu presiedinte Cairoli inca a fostu ranitu. Atentaturile primindu mai multe lovituri a fostu prinsu. — Pana acuma numeramu in anulu acesta patru atentate si adeca: doue asup'ra imperatului — rege Wilhelm, unulu asup'ra regelui Spaniei Alfonso si celu din urma asup'ra regelui Italiei Umberto. Numele celorlu patru atentatori sunt: Hödel, dr. Nobiling, Moncasi si Passamente.

— (Gratiositati magiare in stilu parlamentar.) In urm'a denuntiariloru facute in diet'a din Pest'a de cátra bar. Blasius Orbán relativu la ingerintele si coruptiunea gubernamentalu cu ocaziunea alegeriloru dietale din Transilvania, d. Nicol. Papp, redactorulu diariului „Magyar Polgar“ si renegatu din Clusiu, s'au aflatu indemnatu a adresá urmatórea scrisóre numitulu deputatu:

„In siedinti'a dietei din 2 Novembre a. c. d-ta d-le deputatu ai afirmatu, ca ai probe sigure despre aceea, ca s'au tramisu câte 2000 fl. lui Lad. Tisza la Cianu, care sume apoi saru' fi inpartitu printre alegatori de cátra chiori eroi dela „Magyar Polgar“. De órece acésta denuntiare grava se poté referi numai la mine, fiindu eu redactorulu diariulu „Magyar Polgar“ si uitandume chiorisii, me simtiu indemnatu a-ti respunde prin câteva cuvinte. Deca d. Blasius Orbán va potea adá in Transilvania séu in vre-o alta parte a tieriei nóstre vre-unu deputatu, care ar sustienea in publicu, ca au primitu dela mine in decursulu alegeriloru bani pentru scopuri electorale, séu deca va potea probá, ca eu am trimisu bani spre scopuri electorale séu prin posta séu pe alta cale, — atunci me angajesu a dá d-lui B. Orbán ori ce satisfactiune ar dori, fia aceia morala séu de alta natura. Deca inse asertiunile sale voru remanea neprobate, atunci pe d. B. Orbán, care pana acuma de multu tempu érá consideratu cá omu seriosu ilu declaru de unu calumniatoru si omu de nimic'a, ce nu merita se ocupe unu locu in parlamentulu unghurescu.

Clusiu, 4 Nov. 1878.

Nicolae Papp,
redactorulu diariului „Magyar Polgar“.

La acésta scrisóre amabila respunse d. deputatu br. Blasius Orbán prin una alta si mai gentila care suna asia:

„Lacheulu platitu alu gubernului tiszaistu ruinatoru de natiune, d. Nicol. Papp mi-a adresatu prin „Magyar Polgar“ o scrisóre deschisa. Clusiu este cu multu mai indepartatu decátu se-mi fia posibilu se desemnesu cu plésna bicifulu meu, stigm'a de sclavu pe obrazulu acestui servitoru. Elu pretinde dela mine probe, ca pe ce tempu a tramisu elu vreunui candidat gubernamentalu séu altuia bani, spre scopuri de corupere. Elu n'au tramisu, dar' i-a dusu elu insui in totu loculu pe unde numai a potutu ajunge. Se nu-si uite despre drumurile sale pe la Gher'a unde au fostu alesu prin coruperi ne mai audite de membrii dietei din Sibiu si ai senatului imperialu despretiuiti in tota tier'a. Se nu-si uite de cele ce s'au petrecutu la Turenu, unde insocitu de profesorulu de dantiu Hora a mersu din casa in casa si a cumperatu cu bani suffete in diu'a mare pe strade, precum l'am vediutu eu inpreuna cu altii, fara nici-o rusine, asia, ca deca procurorulu reg. ar fi dispusu se aplice asup'ra d. Nicol. Papp pedepsele cele aspre prescrite pentru abuzurile la alegeri, atunceea acesta de multu ar fi avutu ocaziune se meditesse in temnit'a asup'ra trecutului gloriei lui Tisza. Elu cere probe! Voi dá probe inaintea sectiunii criminale a tribunalului, de-órece eu numai acestu foru ilu consideru de competentu pentru condamnarea inpertinentiei unui omu sustienutu precum este Nicolae Papp.

B.-Pest'a 7 Nov. 1878.

Blasius Orbán.

— (Membrii societatii maestriloru caltiunari din Lipov'a): Ioanu Pasca, Gregoriu Siartau, Ioanu Mihuti, Ioanu Simonu, membru comitetului, Ioanu Barianu, Gregoriu Micula, Ilie Vasiciu, Ioanu Gavranoviciu, membru comitetului, Kuklai Emericu, Georgiu Ratiu, Sim'a Sabou, membru comitetului, Alisandru Iovanu, Eftimiu Zuzanu, membru comitetului, Savu Marcovicu, Theodoru Talosiu, Demetriu Savi, Ioanu Cusmanu, Nicolau Milosiu, Parteniu Barbusiu, Atanasiu Pasca, controloru, Pai Pardanschi, Andreiu Dimitrieviciu, Luc'a Iancovicu, Ignatiu Istvanu, Tom'a Georgeviciu, controloru, Alisandru Savi, Demetriu Cismasiu, membru comitetului, Atanasiu Fulcea, Petru Perii, Vasiliu Vuescu, Demetriu Istvanu, membru comitetului, Georgiu Georgeviciu, pre-

siedinte, Ioanu Popovicu, vice-presiedinte, Iosifu Ardeleanu, Atanasiu Micul'a, casariu, Ioanu Nicoli, Georgiu Popovicu, Vasiliu Todorescu din Radn'a, Constantinu Popovicu, membru comitetului, Iuliu Micu, membru comitetului, Vasiliu Iovi, Nicolau Bradeanu, Demetriu Pasc'a, Vasiliu Eftimovicu, Nicolau Trandafir, Macsimu Milosiu, Mateiu Deheleanu, Sim'a Vancu, Kováts György, membru comitetului, Atanasiu Naraiantiu, Iuliu Marcovicu, Georgiu Born'a, Cristoforu Stanila, Demetriu Iurm'a, Iacobu Murs'a, Ioanu Sendroiu, Theodoru Damacusi, Ioanu Puticiu, Caramfilu Saviciu, Mihaiu Saviciu, Nicolau Angelu, Davidu P. Simonu, comerciante, Ioanu Tudulescu, invetiatoriu, notariu si membru comitetului.

— (Musicalie noue.) — Din „Cantulu gintei Latine“ au sositu unu nou transportu de esemplare, la W. Krafft in Sibiu, dupa ce din primul transportu s'au vendutu in scurtu tempu tote esemplarele. Cu acésta ocaziune observamu, ca modululu celu mai eftinu si mai siguru pentru comendarea de carti singuritate si musicalie este acela de a se cere tramitarea prin legatura crucisie (Kreuzband) in care casu la platire anticipative pretulu se urca numai cu 10%, in tempu ce la tramitere cu posticipatiune porto si suie aprópe la valóre cartiei séu a notelor musicale.

Cursulu moneteloru in val. austr.

Viena, 18 Novembre

Galbinii imperat. de auru	fl.	5.56 cr.
Moneta de 20 franci	„	9.33 „
Imperialu rusescu	„	9.30 „
Moneta germana de 100 marce	„	57.65 „
Sovereigns englesi	„	12.— „
Lira turcesca	„	11.— „
Moneta austr. de argintu 100 fl.	„	100.— „

Preturile cerealieloru

si altoru obiecte de traniu au fostu la

19 Novembre in Sibiu:

Grâu, dnaa enalitati	1 hectolitru	fl. 5.40—6.20
Grâu, amestecat	1 „	4.50—5.10
Secara	1 „	3.60—4.—
Papusióiu	1 „	3.—3.40
Ordiu	1 „	4.—
Ovesu	1 „	1.80—2.20
Cartofi	1 „	1.50—2.—
Mazare	1 „	7.—
Linte	1 „	8.—
Fasole	1 „	4.50
Lardu (slanina)	50 Kilogram.	34.—
Untura (unsóre topita)	50 „	29.00
Carne de vita	1 „	32—40
Oua 10 de	1 „	—25

Cursuri de Bucuresti in Lei noi (franci).

16 Novembre.

Obligatiuni rurali din 1864 cu 10%	l.	99.— b.
Imprumutulu Oppenheim din 1866 cu 8%	„	101.— „
Obligatiune de imprumutu dominiale din 1871 cu 8%	„	99.— „
Creditu fonciariu (hipot.) ruralu cu 7%	„	91.50 „
Creditu fonciariu urbanu (alu capitalu) cu 7%	„	83.50 „
Imprumutulu municipale nou (alu capit.) din 1875 cu 8%	„	95.50 „
Fondulu de pensinni (per 300 l. a.) cu 10%	„	180.— „
Actiunile caliloru fer. rom. din 1868 cu 5%	„	34.— „
Actiunile caliloru fer., prioritati din 1868 cu 6%	„	87.— „
Dacia, Compania de asecur. din 1871 actiunea de 250 l. a. 8%	„	180.— „
Romania, Compania de asecur., (act. de 100 l. n.) 1873 cu 8%	„	73.— „

Nr. 940/1878.

(50) 2—2

Concursu.

La scóla granitierésca din Vaid'a-rece Ianga Fagarasiu e de a se conferi unu postu de invetiatorésca cu salariu anualu de 200 fl. v. a. in rate lunari, cortelu si 6 stangeni metrici lemne de focu pentru ea si sal'a de propunere. — Dupa unu anu de proba cu resultatulu bunu, salariulu se va amelior'a.

Dela aplicanta se recere: cá se fia romana, se produca atestatu despre absolvarea cursului pedagogicu cu succesu indestulitoriu si se fia capabila a instruí elevele in lucruri: de mana, de casa si gradina.

Se notifica, ca fiindu la susu numit'a scóla trei (3) invetiatori, invetiatorés'a nu se va ocup'a si cu elevele incepatóre.

Suplicele instruate cu documentele prescrite se primescu pana in 25 Novembre inclusive st. n. a. c. la „Comitetulu administrativu de fondulu sco-lasticu alu fostiloru granitieri din regimentulu romanu I din Sibiu.“

In termiu de circa numai 5 luni ajunge a se inparti in marea loterie de capitaluri concessionata si garantata de Statu, in 7 grupe enorma sum'a de

7 milióne 792,800

marce germane de auru in 42,600 castiguri. Celu mai mare castigu este de:

375,000 marce in auru.

Mai departe sunt castiguri speciale in marce de auru:

250,000	3	30,000	61	4000
125,000	4	25,000	4	3000
80,000	6	20,000	304	2000
60,000	6	15,000	10	1200
50,000		12,000	502	1000
40,000	24	10,000	621	500
36,000	31	5,000	ect.	ect.

Tramitendunise numai

franci $7\frac{1}{2}$ pentru unu losu intregu

$3\frac{3}{4}$ de jumetate

vomu espedá losurile originale provediute cu marc'a statului. Losuri de reinoire, planuri de sortire, liste de castiguri, banii castigati ect. se voru tramite promptu si la tempulu seu. Oferinduse numai acésta rara ocaziune de a potea castiga unu capitalu fórtu insemnatu prin o mica rimesa si cunoscutu fiindu din experientia, ca provisiunea de losuri se va petrece fórtu iute, asia sunteti rogati a ve adresá catu mai curendu si celu multu pana la

25 Novembre a. c. st. n.

directu si cu tota increderea la cas'a de banca

Marc. Goldfarb,

Hamburg. (Germania de Nordu.)

Plat'a se poté face in ori ce moneda aflatóre in cursu séu in timbre de posta romanesci.